

Hlavné zásady siete EDMO

Európske observatórium digitálnych médií (EDMO) je sieť konzorcií združujúca multidisciplinárnu a nadnárodnú komunitu nezávislých fact-checkerov, odborníkov na mediálnu gramotnosť a výskumných pracovníkov. Tí sa venujú odhaľovaniu, zverejňovaniu a boju proti dezinformáciám a zároveň rozvíjajú epistemologické základy pre politiky v oblastiach médií, digitálnych služieb a súvisiacich vzdelávacích programov. Pozostáva z centrálnej platformy EDMOeu, ktorá spája a koordinuje činnosti 14 národných alebo regionálnych centier v 27 krajinách EÚ a Nórsku. Cieľom tejto platformy je rozšíriť vplyv siete prostredníctvom spolupráce s mediálnymi organizáciami, online platformami, odborníkmi a tvorcami politik.

Hoci každý člen siete EDMO vykonáva svoje činnosti úplne nezávisle v súlade s konkrétnymi podmienkami stanovenými v rámci každého konzorcia, všetci členovia spoločne sledujú spoločné poslanie, ktorým je podpora hlbšieho pochopenia dezinformácií a lepších reakcií na ne, šírenie výsledkov výskumu, testovanie riešení a prispievanie k transparentnejšiemu, dôveryhodnejšiemu a odolnejšiemu informačnému ekosystému. Pri plnení svojho poslania sa všetci členovia siete EDMO zaviazali dodržiavať tieto hlavné zásady:

1. Nezávislosť

Všetci členovia siete EDMO zaviedli riadiace štruktúry na zabezpečenie nezávislosti, najmä voči vládam, európskym inštitúciám a verejným alebo súkromným poskytovateľom finančných prostriedkov. Všetci členovia si slobodne vyberajú témy, ktorým sa chcú venovať, či už ide o témy výskumu, články na overovanie faktov alebo opatrenia v oblasti mediálnej a informačnej gramotnosti, pričom poskytujú pluralitnú, inkluzívnu a otvorenú platformu, ktorá sa zameriava na výzvy súvisiace s dezinformáciami. Žiadny externý financovateľ, či už verejný alebo súkromný, nesmie byť súčasťou rozhodovacích orgánov žiadneho konzorcia, ani nesmie ovplyvňovať ich rozhodovacie procesy vrátane stanovovania priorít, pracovných metód a výsledkov. Európska komisia sa môže zúčastňovať na činnosti takýchto orgánov len ako pozorovateľ na účely monitorovania riadneho uplatňovania príslušných dohôd o financovaní. Komisia si môže tiež vymieňať informácie a poskytovať spätnú väzbu s cieľom zabezpečiť dodržiavanie takýchto dohôd, avšak bez toho, aby bola narušená úplná autonómia a voľnosť činností členov siete.

2. Integrita

Partnerské organizácie v rámci siete EDMO sa zaväzujú dodržiavať uznávané etické a profesionálne normy, ako napríklad Európsky kódex správania pre integritu výskumu alebo osobitné normy platné pre ich oblasť činnosti (napr. European Code of Standards for Independent Fact-Checking Organisations of the European Fact-Checking Standards Network). Okrem toho sa všetci členovia siete EDMO zaviazali, že budú v rámci svojich interných rozhodovacích procesov vhodne manažovať možné konflikty záujmov. Na tento účel je každá osoba, ktorá sa zúčastňuje na rozhodovacích orgánoch a/alebo procesoch, povinná zverejniť

podstatné záujmy, ktoré môže mať v sektoroch/podsektoroch informačného ekosystému a ktoré by mohli ohroziť jej nezávislosť, zdržať sa účasti na činnostiach, ktoré by mohli byť ovplyvnené takýmito konfliktnými záujmami, a v prípade, že takéto riziko vznikne, odstúpiť zo svojej funkcie. V tomto kontexte sa konfliktom záujmov rozumie situácia, keď nestrannosť a objektivita rozhodnutia, stanoviska alebo odporúčania osoby zúčastňujúcej sa na rozhodovacích procesoch je alebo by mohla byť vnímaná ako ohrozená osobným záujmom, ktorý daná osoba má alebo ktorý jej bol zverený. Relevantné osobné záujmy môžu mať finančnú alebo nefinančnú povahu a môžu sa týkať osobných alebo rodinných vzťahov alebo profesionálnych väzieb vrátane bývalých zamestnaní alebo vymenovaní a iných relevantných externých aktivít.

3. Transparentnosť

Členovia siete EDMO sa zaväzujú k transparentnosti, a to v otázkach totožnosti organizácií v konzorciu a ich zdrojov financovania. Zabezpečujú tiež, aby výsledky ich činností pre EDMO v oblastiach výskumu, fact-checkingu, mediálnej gramotnosti alebo politik boli verejne dostupné.

4. Neutralita

Pokiaľ ide o ich redakčné produkty a iniciatívy zamerané na verejnosť, všetci členovia siete EDMO dodržiavajú prísnu politiku neutrality z politického alebo priemyselného hľadiska. Výber tém, metodické prístupy, zistenia a oznámenia, či už ide o výskumné témy, články na overovanie faktov, opatrenia v oblasti mediálnej a informačnej gramotnosti a politické analýzy, sú svojou povahou nestranné a majú slúžiť výlučne verejnému záujmu.

5. Pluralizmus

Sieť EDMO združuje univerzity, výskumné centrá, fact-checking redakcie, organizácie občianskej spoločnosti a organizácie zamerané na mediálnu gramotnosť, pričom každá z nich si zachováva svoju vlastnú redakčnú líniu, výskumný program a vzdelávacie ciele v plnej autonómii. Členovia siete EDMO si pravidelne vymieňajú obsah, ktorý zverejňujú na svojich platformách. Cieľom je prezentovať rôzne pohľady na spoločné témy a podporiť vnútornú pluralitu v otázkach spoločného záujmu.

6. Rozmanitosť a inkluzivita

Cieľom multidisciplinárnej a nadnárodnej siete EDMO je riešiť mnohostranné výzvy, ktoré predstavujú dezinformácie s ohľadom na špecifiká každej krajiny a jazykovej oblasti, ktorú pokrýva. Okrem toho sú jej činnosti v oblasti výskumu, fact-checkingu, analýzy politik a mediálnej gramotnosti zamerané na zvýšenie odolnosti spoločnosti vo všetkých skupinách obyvateľstva bez ohľadu na pohlavie, etnický pôvod a politické alebo náboženské presvedčenie, pričom osobitnú pozornosť venuje najzraniteľnejším skupinám.

7. Vedecky podložené intervencie

Sieť EDMO sa usiluje rozvíjať nezávislý, originálny, vysokokvalitný a na vplyv orientovaný výskum dezinformácií s cieľom ponúknuť súbor faktov, dôkazov a nástrojov, ktoré zhromažďujú zainteresované strany a konajú v záujme spoločnosti. Na tento účel zdôrazňuje potrebu podložiť nové poznatky o tomto fenoméne pomocou vedeckých teórií, hypotéz a metód. EDMO podporuje hybridné prístupy, ktoré kombinujú metódy empirických a humanitných vied. Podporuje tiež výskum, ktorý využíva moderné nástroje a techniky z dátovej a informačnej vedy.